

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

Art. I. Exercitium Virtutum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

SERMO XI.

MALLEVS

Architecti Christiani

ARTICVLVS I.

EXERCITIUM VIRTVTVM.

VT Clavos infigat Artifex aliud postulat instrumentum, quod dicitur MALLEUS; vel quod res duras molliat, quasi *Mollens*; vel, quod, quæ dura sunt, molliantur ad ignem, ut malleis flagellentur. Malleo autem utitur Architectus ut Clavi adigantur, & firmentur: quod non minus est necessarium in Architecturâ sacrâ nostrâ, quam in vulgari. In illâ sunt Clavi, Virtutes, bona proposita, meditationes piæ, vota; qui ne excidant fortiter imprimi debent, & profundè infigi. Quod fit exercitio, & actuum frequentatione. Itaque hæc apud Architectum Christianum sunt Mallei, quibus peritè utendum est. Frequentatis actibus fit habitus, inquiunt Philosophi: id est, in nostrâ disciplinâ, Clavus virtutis, qui antea vix superficiem penetrabat, & facillimè manus unius apprehensione poterat extrahi, repetitione operationum eiusdem virtutis intima penetrat, & firmissimè infigitur. Est quoque necessarium uti Malleo, ne clavi sponte excidant, quod fieri solet temporis decursu, quando in edificio asseres trabesque siccantur: tunc enim dilatatis

Qq a

fora-

foraminibus ultro cadunt; quod ne fiat, percussione Mallei profundius immittuntur; aut si factum, in locum iterum suum defiguntur. Nihil est homini voluntate mutabilius, quæ in continuo est motu, ideoque ambulatoria dicitur: hæc levi de causa nonnunquam, sive dolore clavorum, sive carnis fragilitate, sive tepiditate spiritus, sive amore libertatis, sive persuasione Cacodæmonis, sive pravorum exemplo inducta, virtutum, votorumque clavos ejicere nititur, si non effectu, abiurando; saltem affectu, aliquatenus pœnitendo. Hic advigilet oportet Architectus Christianus, qui Votorum restauratione, & virtutum exercitio, tanquam Malleo arrepto, clavos iterum iterumque infigat; & tam firmiter, ut impossibile deinde existimet clavorum evulsionem, aut votorum violationem, & mandatorum divinorum voluntariam transgressionem. Hac persuasione firmatus in optimo proposito castitatis colendæ, quam pro ea ætate se voto roboraverat Joseph Patriarcha, cum à procacis muliercula ad flagitium incitaretur dicebat animosè Genes. xxxix. *Quomodo possum hoc malum facere, & peccare in DEUM meum?*

Hic mihi in mentem venit Heroïna Jabel, quæ quotiescumque erit sermo de Clavis & Malleo Artificis Christiani, celebrari deberet. De eâ dicit Scriptura Judic. iv. *Tulit Jabel Clavum, assumens pariter & Malleum, & ingressa absconditè, & cum silentio, posuit supra tempus capituli ejus clavum, percussumque malleo defixit in cerebrum, usque ad terram, qui soporem morti consocians, defecit, & mortuus est.* De eadem eleganter in epinicio poëtico Debbora Prophetissa Judic. v. *Benedicta inter mulieres Jabel: sinistram manum misit ad Clavum & dexteram ad fabrorum Malleos, percussitque Sisaram in capite vulneri locum, & tempus valide perforans.*

Inter

Inter pedes eius ruit: defecit, & mortuus est. Si lubet confectari allegoriam moralem instituto nostro accommodatam, in Historia, rectè dixeris; Sisaræ caput denotare Vitium aliquod capitale; Clavum, Virtutem illi oppositam, maximè, si sit voto firmata, aut, ut loqueretur fortasse Paulus Apostolus, radicata: nam ad Ephes. 3. 17. requirit *radicationem & foundationem in charitate*: denique Jahaem designare Architecturæ sacræ studiosum Clavo & Malleo instructum, id est, Virtute & voto, ac utriusque frequenti exercitatione.

CLAVUM tamen etiam alium, Malleumque hic contemplantur in Jahaem manibus. Et quidem controverti video inter Codicis divini expositores, Clavus iste ferreus ne fuerit, an ligneus: Ferreus ad penetrandum tempus Sisaræ aptissimus erat, nam acutior est ligneo: aliqui tamen existimant, fuisse ligneum, ut expressius representaret CRUCEM CHRISTI quæ fuit ex ligno. Qui volunt fuisse ferreum, addunt, fuisse typum, immò ideam clavorum ferreorum, quibus Christus fixus in Cruce, in eadem confixit Sisaram, id est, Diabolum, Ducem exercitus Tartarei populum DEI persequentis, ut Origenes differit: nam vires ei omnes ademit quod idem fuit, ac peremisse. Magis universè Rupertus Abbas in Cap. 7. Judic. PASSIONEM Domini, ut Clavum concipit, & adjungit illi respondentem Malleum Clavus, inquit, *Tabernaculi ipsum est Stigma Passionis Christi. Clavum tulit, quæ jussa mortificare membra sua super terram, Crucem suam bajulavit, crucifigens carnem suam cum vitiis & concupiscentiis. Hoc tunc valide fit, quando non pro vanitate humana laudis, sed pro gloria DEI assumitur afflictio carnis: non, inquam, in ambitione auræ popularis sed in Timore Domini.* Idcirco Psalmista postulat: *Confige Timore tuo carnes meas*, Psalmo CXVIII. Itaque sensu Ruperti, CLAVUS pro Architecto

Qq 3

Christia.

Christiano, est afflictio carnis, mortificatio, pœnitentia, quam suadet Passio Dominica: **MALLEUS** est Gloria DEI, & quem adjungo, Imitatio Christi patientis. Hic *Malleus*, & non Vanitas, non ambitio auræ popularis, non æmulatio invida, infigere debet desiderium austeritatis, abstinentiæ jejunii, humi-cubationis, peregrinationis, castigationis corporis, & quæ sunt generis aliorum externorum cruciatuum. Soli DEO immortalis, & pro nobis mortuo Domino **CRUCIFIXO** sit Honor, & Gloria. *Mortificate membra vestra, quæ sunt super terram:* ad Coloss. 3. 5. affligite corpus, portate vestem cilicium, cingite lumbos catenâ ferreâ, ambulate nudipedes, sacco vos involvite, flagellis dorsum stellatis, ut sanguinis rivi fluant, cædite, Crucē humeris trabalē injicite, & per terram saxosâ viâ trahite; in spinas nudi prorepite, & vos versate; infinita alia austeritatum genera, ad quæ excogitanda ingeniosus est amor, & ad perferenda est fortis Amator **CRUCIFIXI** adsumite. Sed quæ vos, non impellat adhæc vanitas. At, *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in in calis est.* Matth. v. *Ipsi Soli sit Honor & Gloria.*

VIDE, quæ dixi in *Centuriis de Crucifixo honorato.* Centuria 2. num. 35. *Amator Crucifixi adhibet Crucem, ut Iahel Clavum, ad Sisaram populi DEI hostem capitalem, nempe; Peccatum & Cacodæmonem interimendum.* Consule etiam *Opus de Militiâ Christianâ in cuius Tomo II. lib. 4. Comm 7. Memb. 2. & lib. 5. Comm. 4. Memb. 7. differitur ex professo de Clavo & Malleo Iahelis.*

(* *)

ARTI-